

Tip na vycházku za netopýry:

Městské parky v Olomouci

Historické centrum obklopuje prstenec parků, jejichž tři hlavní části tvoří Čechovy, Smetanovy a Bezručovy sady. Bezručovými sady protéká rameno řeky Moravy - Mlýnský potok (zvaný Malá voda). V parcích najdeme pestrou skladbu stromů a keřů, včetně výjimečně starých (přes 250 let) a velkých (přes 30 výškových a až 6 obvodových metrů) exemplářů lip, dubů, jasanů, javorů i mnoho exotických druhů. V Bezručových sadech dotváří kolorit historické městské hradby na skalních výchozech. Olomoucké městské parky byly v roce 2008 prvními v ČR, kde proběhl komplexní zoologický monitoring. Intenzivní spolupráce mezi městem, správcem parků (Výstaviště Flora Olomouc, a.s.) a odborníky probíhá dodnes. Výsledkem je dobrý přehled o aktuálním stavu zdejší biodiverzity a zejména unikátní soubor opatření pro její aktivní podporu. Kromě pestrého společenství hmyzu a ptáků je tu znám výskyt min. čtrnácti druhů netopýrů.

Parky skýtají letounům mnoho úkrytů, potravních stanovišť i míst sociálních kontaktů. Severojižní tok Moravy představuje významný migrační koridor a olomoucké městské parky jsou tak přirozenou atraktivní zastávkou v jinak téměř bezlesé krajině Hané. Nejčastěji zaznamenávaným druhem (s více než 20 známými úkryty ve stromech) je netopýr rezavý. Početní jsou i n. nejmenší, n. hvízdavý, n. parkový, n. vodní, n. večerní, n. pestrý nebo n. řasnatý. Vzácněji se zde setkáme s n. stromovým, n. vousatým, n. černým, n. severním, n. brvitým, n. ušatým a n. dlouhouchým.

Staré stromy v parcích poskytlují netopýrům úkryty v četných dutinách a štěrbinách.

Štěrbiny v přemostění ulice Havlíčkova/Wolkerova využívá jako úkryt například i netopýr vodní.

Navržená trasa Smetanovy sady

Začněte u přemostění ulice Havlíčkova/Wolkerova, jež odděluje Smetanovy a Čechovy sady (1). Unikátní systém mostů představuje nejvýznamnější úkryt netopýrů v Olomouci - bylo tu zjištěno min. 5 druhů. Celoročně jsou mosty sídlem kolonie až 200 **netopýrů rezavých**. Uslyšet můžete jejich hlasité sociální hlasy a při troše štěstí sledovat společný večerní výlet z úkrytu (**typická silueta s dlouhými úzkými křídly, lov ve volném prostoru, frekvence 18-26 kHz**). Za pomoci silnější baterky a dalekohledu lze někdy zespodu ve štěrbinách v mostní konstrukci zahlédnout i odpočívající jedince menších druhů. Při teplém počasí se netopýři z mostů mohou ozývat i v zimním období.

Pokračujte centrální Rudolfovou alejí (2) a pozorujte **n. rezavé** (**typická silueta s dlouhými úzkými křídly, lov ve volném prostoru, frekvence 18-26 kHz**) a **n. večerní** (**velikost těla podobná jako u n. rezavého, silueta s kratšími širšími křídly, frekvence 24-27 kHz**). N. rezaví, kteří mají úkryt v dutinách staré olše, loví i nad jezírkem (3). Létají vysoko a občas se slétnou napít. Později tu začínají lovit i **n. vodní** (**let těsně nad hladinou, frekvence 38-47 kHz**) a **n. nejmenší** (**drobný, třepotavý let, frekvence 52-57 kHz**). V období od května do července si tu užijte koncert ropuch zelených.

Navržená trasa Bezručovy sady

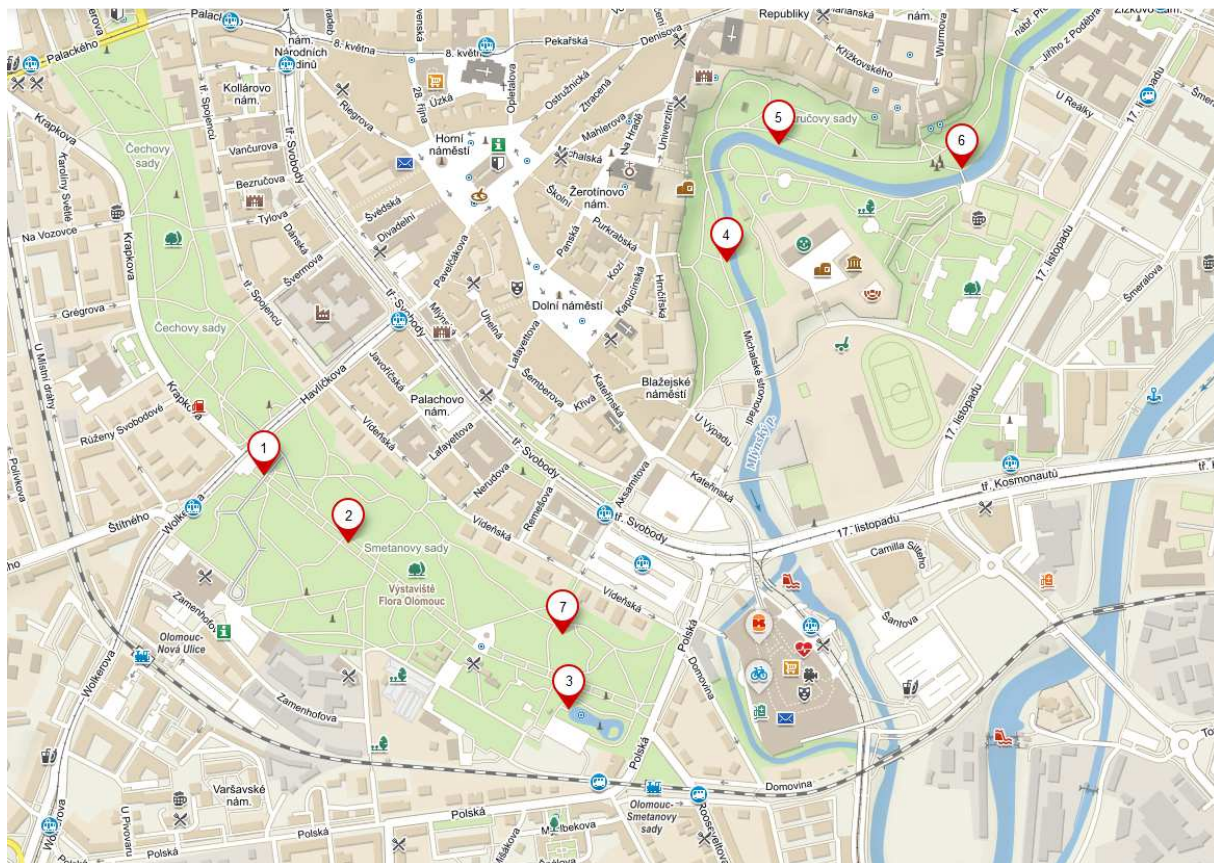
Vejděte tzv. Michalským výpadem a pokračujte Michalským stromořadím mezi Mlýnským potokem a historickými hradbami. Z mostků přes Mlýnský potok (4) sledujte nad hladinou lovicí **n. vodní** (**středně velký, let těsně nad hladinou, frekvence 38-47 kHz**) a **n. nejmenší** (**drobný, třepotavý let, frekvence 52-57 kHz**). Cestou si povšimněte ukázkově provedené revitalizace aleje s několika typy budek pro ptáky i netopýry.

U mauzolea jugoslávských vojáků sejděte z asfaltové cesty a pokračujte pěšinou podél toku Mlýnského potoka (5). Na trase se nachází několik významných úkrytů ve stromech, možná zaslechnete hlasité sociální hlasy n. rezavých. Pozorovat tu můžete lovicí **n. vodní** (**středně velký, let těsně nad hladinou, frekvence 38-47 kHz**) a **n. nejmenší** (**drobný, třepotavý let, frekvence 52-57 kHz**). Občas tady ale můžete zaslechnout i **n. parkové** (**malý netopýr, frekvence 38-42 kHz**) a dokonce i **n. stromové** (**středně velký, let vysoko v korunách, hlas trochu podobný n. rezavému, ale na frekvenci okolo 30 kHz**).

Vycházku zakončete na „mostě Herkulů“ (6) před tenisovými kurty. Můstek je nízký a takřka pod nohama se tu proletují **n. vodní** (**let těsně nad hladinou, frekvence 38-47 kHz**).

Jezírko ve Smetanových sadech (3) je místem, kam létají lovit a pít mimo jiné také netopýři rezaví.

Tip na další zajímavá pozorování: Ve Smetanových sadech (u vstupu z ulice Aksamitova a autobusového nádraží) stojí unikátní živé torzo buku (7) – jednoho z nejstarších místních stromů. Obývá jej jediná známá populace tesaříka drsnorohého severně od Pálavy. Velké brouky lze pozorovat na světlé kůře za teplých nocí v červnu a červenci, v létě tu na sebe z okolních stromů „pokřikují“ také plši velcí. Přelom jara a léta je dobou, kdy zde můžete zaslechnout také vzácného výřečka malého. Na severním okraji Smetanových sadů si prohlédněte tzv. loggery - znovu vyvěšené části dutých kmenů, které i po skácení havarijního stromu nadále slouží jako netopýří úkryt.

Za návštěvu stojí i univerzitní popularizační centrum Pevnost poznání, kam můžete projít i botanickou zahradou a Rozáriem a kde se dozvíte mnoho zajímavého nejen o olomouckých netopýrech (www.pevnostpoznani.cz).

Vzácní obyvatelé olomouckých parků - tesařík drsnorohý a plch velký.

Netopýří logger.

Autoři fotografií: 1,6 Výstaviště Flora Olomouc a.s., 2,5,9,10 Evžen Tošenovský, 3,4 Jiří Šafář, 7 Čestmír Čihalík, 8 Wikimedia Commons.